№ 297. Sobota 21. Grudnia 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Pozwolenie na przyjęcie orderu zagranicznego. — Posiedzenie w izbach deputowanych.)

Wiedeń, 19. grudnia. Jego c. k. Apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 6. grudnia b. r. przyzwolić, ażeby malarz historyczny Henryk Rodakowski przyjął kawalerski krzyż cesarsko-francuskiego orderu legii honorowej.

— Na posiedzeniu izby deputowanych dn. 17. b. m. po mowie Jego Exc. ministra Plenera wniósł br. de Pillersdorf, aby złożyć wydział z 9 członków, któryby w jak najkrótszym czasie przedłożył izbie sprawozdanie o przedłożonym budżecie.

Po przyjęciu powyższego wniosku zawieszono posiedzenie na 15 minut, poczem głosowano kartkami na wybór członków wydziału i zawieszono znowu posiedzenie na godzinę dla przedsięwzięcia skrutynium głosowania.

(Posiedzenie izby deputowanych z dn. 18. grudnia.)

Prezyduje dr. Hein.

Na ławie ministeryalnej pp.: hr. Rechberg, de Schmerling, br. de Mecsery, de Plener, de Lasser, hr. Wickenburg, szef sekcyi de Rizy i kontradmirał br. de Wüllerstorf.

Dep. Giskra wnosi interpelacyę do Jego Exc. ministra stanu z okazyi ostrzeżenia udzielonego przed kilku dniami dziennikowi *Presse*. Interpelanci zapytują, czyli rząd zamierza przed wprowadzeniem nowej ustawy prasowej posługiwać się jeszcze systemem ostrzeżeń i zawieszania dzienników.

Jego Excel. minister stanu odpowiada, że od roku rząd nie udzielił ostrzeżenia żadnemu dziennikowi. Rząd miał sobie za powinność wydać ostrzeżenie niniejsze, aby zasłonić członków rady państwa, których stanowisko powinno być szanowane.

Deput. Giskra zabiera głos jako sprawozdawca wybranego wczoraj wydziału. Obradowanie nad budżetem jest najważniejszą atrybucyą reprezentacyi ludu. Izba winna wdzięczność Najjaśniejszemu Panu, że postanowił przedłożyć obecnie budżet radzie państwa. Wnosi, aby wybrać wydział z 48 członków do rozbioru szczegółowo przedłożonych projektów. Z temi wnioskami zgodziło się 7 członków wybranego wczoraj wydziału, dwóch głosowało przeciw nim.

Przeciw powyższym wnioskom wydziału zapisali się do głosu dep. hr. Potocki. hr. Clam, Grocholski, Rieger, Smolka.

Hr. Potocki uznaje ważność kwestyi budżetowej, lecz chce, aby przedewszystkiem sejmy krajowe były zapytane o zdanie w tym przedmiocie.

Nie można zapominać, że przy składzie rady państwa takim jak być powinien, większość byłaby całkiem inna, zaczem w obecnym jej składzie mogłaby sprawa budżetowa być rozstrzygnięta w sposób przeciwny widokom kraju, który mowca reprezentuje. W końcu wielka część monarchyi nie jest potąd jeszcze reprezentowana w izbie, a jednak tej części mają być nałożone ciężary. Należy zatem pozostawić rządowi załatwienie kwestyi budżetowej. Mowca dodaje w końcu, że dałyby się jeszcze znaleźć w drodze legalnej sposoby złożyć reprezentacyę spólną. Sposób dzisiaj obrany jest niesprawiedliwy, i pociągnie za sobą złe skutki.

Hr. Clam-Martinitz wyraża życzenie, aby cała reprezentacya państwa mogła wziąść udział w obradach nad budżetem, czuje się obowiązany głosować przeciw przedłożonemu sposobowi roztrząsać budżet, i zgadza się w tym względzie ze zdaniem poprzedniego mowcy. Rząd sam uznał radę teraźniejszą za radę szczuplejszą, a zatem niekompetentną do uchwalenia ogólnego budżetu. Tylko cała Austrya, połączonemi usiłowaniami całej monarchyi zdoła przezwyciężyć obecne trudne położenie. Wnosi, aby izba uchwaliła adres dziękczynny do Monarchy, lecz zarazem odrzuciła z przytoczeniem powyższych powodów udzielone jej upoważnienie stanowić budżet.

Grocholski nazywa wniosek wydziału nienaturalnym, niesprawiedliwym i przeciwnym konstytucyi. Żaden naród monarchyi nie ma prawa czynić swym wazalem inne należące do składu monarchyi narody, jak to czyni przedłożony wniosek.

Następnie zabierali jeszcze głos dep. Rieger i Smolka przeciw wnioskowi wydziału. Jego Excel. przemawia w obronie wniosku. Poczem zabrał głos dep. hr. Clam-Martinitz.

(Mowa ministra finansów na posiedzeniu izby deputowanych z dn. 17. b. m.)

Sądzę, że przedkładając i wyjaśniając wnioski finansowe powinienem iść za koleją czasu, i trzymać się wewnętrznego i naturalnego związku pojedyńczych przedmiotów, gdyż na tej drodze późniejsze stosunki i potrzeby teraźniejszości, w przyczynach poprzednio wyłożonych znajdą swoje wyjaśnienie i usprawiedliwienie, a tak całkowity obraz położenia będzie dokładniejszym i jaśniejszym.

Najprzód więc przedłożę wys. izbie rezultat dochodów i wydatków państwa w roku administracyjnym 1860.

Te roczne dochody po raz pierwszy od wydania najwyższego dyplomu z 20. października 1860 zostawione i przedłożone, ma zbadać wysoka rada państwa w moc artykułu 2. tego dyplomu i jemu odpowiedniego §. 10 ustęp *c)* ustawy zasadniczej z 26go lutego 1861.

Względem układu tego co przedkładam, a mianowicie względem różnicy między nim a właściwemi bilansami w dyplomie i ustawie zasadniczej przytoczonemi winienem dać kilka uwag objaśniających.

Roczne rezultaty dochodów i wydatków państwa, o które tu chodzi, są czerpane z wykazów centralnej kasy państwa, jakoteż kas krajowych głównych i zbiorowych, zawierają więc sprawozdania kas stanowczych, a tem samem wszelkiego rodzaju wypłaty i dotacye na wszystkie rubryki wydatków.

Przeciwnie właściwy bilans rachunków państwa zawiera wykazy kwot wypłaconych we wszystkich urzędach poborowych, i wydatków uiszczonych rzeczywiście we wszystkich kasach wypłacających. Jest on oparty na szczegółowych bilansach wszelkiego rodzaju dochodów i wydatków; wydaje go najwyższa władza kontroli rachunkowej według wykazów buchhalteryjnych.

Przy ścisłym związku, który pomiędzy urzędami poborczemi a odwozeniem wypłat do kas stanowczych, jako też między rzeczywistemi wydatkami, a dotacyami na ich opędzenie, według potrzeb obliczonemi panuje, załączone rezultaty dochodów i wydatków państwa zestawione z wykazów kas państwa, zbliżają się bardzo do obliczenia (to jest do bilansów rachunków państwa) a zawierają wszelkie wydatki i dochody r. 1860 kas stanowczych. Zresztą najwyższa władza kontroli rachunkowej nie przedłożyła jeszcze bilansu za rok 1860.

Wyjaśniwszy istotę i osnowę przedmiotu, do którego przystępujemy, przechodzę do niego samego:

Dochody w roku administr. 1860 przyniosły 300,589.000 zł. o 28,183.000 zł. więcej jak w roku poprzednim 1859, do czego przyczyniły się najwięcej podatki niestałe, a między niemi podatek konsumcyjny przyniósł 7 milionów, tytoń 9 milion., sól 3 miliony.

Wydatki państwa wynosiły 344,554.000 zł. o 172,913.000 zł. mniej jak w roku poprzednim 1859, w którym armia z przyczyny wojny niezmiernych wymagała nakładów.

Całkowity niedobór w r. 1860 wynosił 65,062.000 zł.

Pokryto go wynagrodzeniem za lombardzki dług państwa w kwocie 21 milionów, wpłatami pożyczki narodowej i pożyczki

lombardo-weneckiej z r. 1860, nareszcie wydaniem asygnacyi hipotecznych.

Stan kas w r. 1860 powiększył się o 8,114.000 zł. Na umorzenie długów i lokacye kapitału obrócono przeszło 22 miliony zł.

Do przedstawienia wynikłości obrotu finansowego zawierającego zarazem szczegółowe wykazy i uwagi objaśniające do wszystkich rubryk pojedynczych dołączyłem także sumaryczne porównanie wynikłości finansowych z r. 1860 z projektem budżetu na rok pomieniony, porównanie to wykazuje w dochodach o 3,245.000 zł., w rozchodach o 19,394.000, w ogóle o 22,640.000 pomyślniejszy rezultat.

Przedkładam przedstawienie finansowego obrotu dochodów i rozchodów państwa za r. 1860 z odpowiednim projektem ustawy w tym zamiarze, aby w. rada państwa zajęła się według warunków ustawy zasadniczej, ich roztrząśnieniem, aby następnie otrzymały zatwierdzenie cesarskie.

Przystępuję teraz do rozważenia upłynionego właśnie finansowego roku 1861. Na ten rok zestawienie obrotu finansowego takie, jakie przedłożyłem z r. 1860, może być dokonane dopiero w kilka miesięcy po końcu roku, a to, iż potrzeba wprzód ukończyć obrachunki z rozmaitemi funduszami, a mianowicie głównie z funduszami indemnizacyjnemi. Skutkiem atoli wydanych rozporządzeń czynność ta będzie do kilku dni ukończona, i rezultat przedłożony wys. izbie.

Jestem jednak już i teraz w stanie dać w. izbie potrzebne objaśnienia względem obrotu finansowego w r. 1861.

Odwołuję się w tem do przedłożonego z mej strony jeszcze podczas zebrania zwiększonej rady państwa w roku zeszłym Jego c. k. Apost. Mości Najjaśniejszemu Panu najpoddaniejszego memoryału względem stanu finansowego państwa i pokrycia przewidzianego na rok 1861 niedoboru.

Według ówczesnego stanu rzeczy i przypuszczeń uzasadnionych na wynikłościach z r. 1860 mogłem słusznie wnosić, że jeżeli stosunki się nie zmienią, nie okaże się więcej niedoboru, jak 40 milionów. Stosunki jednakże następne sprowadziły w roku 1861 zmianę w dochodach i rozchodach monarchyi. W obec wypadków we Włoszech było powinnością postarać się o silne zabezpieczenie granic państwa, było warunkiem bytu, zaczem do postanowionych budżetem 100 milionów na utrzymanie armii lądowej potrzeba było dodać jeszcze 50 milionów.

Podobnież wydatek roczny na marynarkę, aby była w stanie bronić skutecznie naszych wybrzeży z postanowionych budżetem $7^1/_2$ milionów, zwiększył się na 15 milionów, a zatem przewyższył pierwotną w budżecie cyfrę o drugie tyle.

Na subwencye i zabezpieczenie dochodów powiększył się wyrażony w budżecie wydatek, mianowicie dla Lloyda o 475.400 zł., dla południowo-północnej kolei niemieckiej o 270.000 zł., dla Towarzystwa żeglugi parowej na Dniestrze 150.000 zł., a także i dla Towarzystwa żeglugi na Cisie wydatek nie umieszczony w budżecie wyniósł 540.000, zaczem rozchody te przewyższyły cyfrę budżetową razem o 1,435.400 zł. (C. d. n.)

(Doniesienia z Węgier.)

Buda, 15. grudnia. *Pesth-Ofn. Ztg.* zawiera następujące obwieszczenie: Upomina się ponownie wszystkich przełożonych gmin, że w myśl istniejących przepisów podatkowych obowiązani są uskuteczniać sami pobór podatków i danin monarchicznych i odwożenie ich do przynależnego c. k. urzędu podatkowego, a tych obowiązanych do podatku, którzy pomimo wydanej do nich odezwy w przeciągu przepisanego terminu nie uiszczą się w swej powinności podatkowej, wykazywać poimiennie przynależnej c. k. władzy podatkowej. — Nakoniec przypomina się, że pierwsza rata powinności podatkowej roku administracyjnego 1861/62 upłynęła z dniem 1. listopada b. r., dlatego już dawno powinna być złożona, a w potrzebnym razie egzekucyą uskuteczniona będzie.

Ameryka.

(Wypadki wojenne.)

Liczba wojsk Stanów zjednoczonych wynosi obecnie 512.000 ludu. Wyprawiono cichaczem 30 okrętów napełnionych kamieniami ku wybrzeżom Stanów południowych, aby je zatopić u wnijścia portów tamtejszych; co uczyni blokadę o wieleskuteczniejszą i utrudni ucieczkę krążącym korsarzom. Z okrętów wspomnionych odarto wszystkie żelazo, miedź itp., a u spodu przyprawiono rurę ołowianą z otworem pięciocalowym opatrzonym klapą. Stanąwszy z takim okrętem na miejscu, gdzie ma być zatopiony, podnosi się klapa, ludzie przechodzą na pokład innego okrętu, a ten zwolna zanurza się w wodę, i tym sposobem tworzy się nieruchoma blokada brzegów.

Portugalia.

(Pismo królewskie do prezydenta rady.)

Lizbona, 2. grudnia. Król wydał następujące pismo odręczne do margrabi Loulé, prezydenta rady ministeryalnej: „Kochany Margrabio! Są boleści, które czujemy a nie możemy wyrazić; i Moja boleść taka. Zaledwo otarłem łzy, które mi wycisnęła śmierć ukochanego brata, już otwiera się nowy grób, ażeby przyjąć drugiego mego brata, który się poświęcał pomyślności swego ludu. Pomimo srogiej boleści, która mnie przejmuje, nie mogę nie wynurzyć mieszkańcom Lizbony i Oporto, równie jak mieszkańcom całego królestwa całej mojej wdzięczności za ich miłość, przywiązanie i udział, jakie mi okazali podczas śmierci mojego ukochanego brata Króla Dom Pedra V. Gdy żałość i smutek same od siebie płyną, wtedy tworzą społem najpiękniejszy grobowiec, jakim kiedy Król poszczycić się może. Moja boleść jest wielka, ale proszę Cię Margrabio zawiadomić Portugalów, że Moja wdzięczność nie mniej jest wielka. Lizbona, dnia 1. grudnia 1861. Dom Luiz, Król Portugalii."

Hiszpania.

(Adres do Królowy wręczony. — Rozprawy w izbach.)

Madryt. Według depeszy z Madrytu z 12go grudnia pan Coello w izbie deputowanych utrzymuje, że niepodległość Włoch da się tylko pogodzić z konstytucyą związkową, i zapewniał, że to było zdaniem hrabiego Cavoura, o czem go sam zawiadomił. *Correspondencia* z 9go b. m. donosi, że Królowa przyjęła komisye senatu, której zlecono ponieść odpowiedź na mowę tronową. Po odczytaniu odpowiedzi Królowa przypuściła członków komisyi do ucałowania ręki.

Francya.

(Zgon księcia Alberta. — Doniesienia z Londynu. — Czynności senatu. — Doniesienia z Kochinchiny.)

Paryż, 16. grudnia. Wczorajszy *Monitor* powiada o zgonie księcia Alberta:

„Ten smutny wypadek, ta przedwczesna i tak niespodziana śmierć pogrąża w żalu dostojną Monarchinię Anglii, królewską familię Anglii i naród angielski. Cesarz, cesarska familia i cała Francya podzielają z całą sympatyą ten żal i ten smutek."

— Słychać, że historya Juliusza Cezara, nad którą od dawna pracował Cesarz, wyjdzie w miesiącu lutym. Do tego dzieła mają być załączone dwie mapy, z których jedna przedstawia Galię za czasów Dioklecyana.

— *Patrie* pisze: Bardzo ważne rozporządzenie wyszło w Londynie. Rząd angielski postanowił dla dogodzenia potrzebom służby przypuścić 500 kapitanów okrętów handlowych do marynarki królewskiej; kapitanów starszych, którzy żeglowali już dziesięć lat, z rangą poruczników okrętowych, a innych z rangą podporuczników. Przyjęci będą do służby na dwa lata z wynagrodzeniem wojennem i żołdem polowym. Rozporządzenie to wydane zostało na przedstawienie admiralicyi, że Anglia ma powód przygotować się na wojnę morską."

— *Monitor* donosi: Zdaje się być pewna, że sprawozdanie pana Troplong względem wniosku senatus consultus nie będzie przedłożone w senacie przed przyszłym wtorkiem; ale zajęcie czasu na rozpoznanie tego dokumentu i podanie do druku nie dozwala zapewne senatowi przed piątkiem rozpocząć dyskusyi.

— Według ostatnich doniesień Cesarz anamski wydał do mieszkańców swego państwa proklamacyę, w której wzywa ich do wojny przeciw Francuzom. W Sajgunie mniemano, że nastąpi wyprawa przeciw Hue.

Włochy.

(Komisya wojskowa. — Stan armii. — Powrót jenerała Goyon. — Wyprawa w Bazylikacie. — Doniesienia z Neapolu.)

Sardynia. *Opinione* donosi pod dniem 13. grudnia: „Dziś obradowała komisya jenerałów, która ma przedłożyć ministrowi wojny do potwierdzenia nowouformowane kadry armii południowej. Na teraz przyjmie zapewne minister wybór oficerów i podoficerów, jako też urzędników sanitarnych i intendantury, zaś ochotnicy mają być stawieni tylko na przypadek wojny. Chcąc jednak w ten sposób złożyć przynajmniej poniekąd gotową do boju armię ochotnicza, zaczęto we wszystkich miastach włoskich zawiązywać towarzystwa strzeleckie, które mają przyczyniać się do jak największego rozpowszechnienia instrukcyi wojskowej. Na ten cel wyznaczono jak wiadomo 100.000 franków. Król mianował następcą tronu prezydentem, a Garibaldego, Cialdiniego i d'Agrogne wiceprezydentami narodowych towarzystw strzeleckich. Także i w innym względzie pracują gorliwie nad uzbrojeniem kraju. Znaczną liczbę dział gwintowanych wylano w Szwecyi na rachunek rządu. Organizacya karabinierów jest prawie już ukończona, twierdze zaopatruje rząd w wszelkie zasoby i zakłada nowe fabryki prochu."

— Podług urzędowego wykazu wynosił czynny stan armii włoskiej z dniem 1. grudnia r. b. 221.900 ludzi. Po zakładach było 300.000 ludzi, nowe rekrutacye dostarczą 80.000 ludzi a 50.000 ludzi jest na nieograniczonym urlopie.

Państwo kościelne. Jenerał Goyon, który jak wiadomo przyjechał 1. grudnia do Rzymu i we dwie godzin potem był przyjmowany na Watykanie, zapewnił nanowo Papieża — jak donosi gazeta tryestyńska — imieniem Cesarza Napoleona, że rząd papieski niebędzie co do teraźniejszych posiadłości swoich niepokojony, a za nadejściem pomyślnych wypadków będzie można odzyskać prawa kościoła do zabranych prowincyi. — Inne wiadomości zapowiadają ciągłe wzmocnienie francuskiej armii okupacyjnej, ale dotąd nie otrzymał jeszcze urząd gminny żadnego polecenia względem przygotowania nowych kwater. Na umieszczenie wojska wydaje kasa miejska rocznie 500.000 franków.

Neapol. *Italie* podaje następujące doniesienia o zakończeniu expedycyi w Bazylikacie:

Gdy 8. grudnia banda Borgesa uciekła za Paterno, major Franchini tak się przybliżył, że go tylko kwandrans drogi od bandy oddzielał. O zmroku Franchini z pierwszym batalionem bersaglierów na folwarku Mastroddi w lesie między Tagliacozzo i Avezzano za-

stał 24 bandytów, którzy acz wysileni z umęczenia bronili się do upadłego, 7 bandytów poległo; 17 zaś, między nimi Borgeza, z bronią w ręku ujęto, i 9. grudnia z rana rozstrzelano. W Stigliano w Basilikacie stawiło się przed władzą 17 innych bandytów, ponieważ jenerał della Chiesa wydał proklamacyę, w której wszystkim bandytom dobrowolnie oddającym się w ręce władzy, zachowanie życia zapewnił.

— *Allg. Ztg.* podaje z Neapolu z 11. b. m. następujące doniesienie o śmierci Hiszpana Borgesa:

W koło przeważną otoczony siłą od guerylów, a następnie od wszystkich stronników swoich opuszczony usiłował Borges utorować sobie na Abruzzy drogę do państwa rzymskiego. Miał przy sobie ledwo 40 ludzi, gdy go w lesie Susama pod Tagliacozzo, do ostatniej walki zmuszono. Nie pierwej zdołano go jednak ująć z nielicznym oddziałem, aż 24 ludzi w poległych i rannych utracił. Rozstrzelano go natychmiast równie jak innych jeńców. Bandy, które Borges miał pewien czas przy sobie w Bazylikacie rozproszone, małemi tylko oddziałami ścierają się z rządem, a bardziej jeszcze z posiadaczami. Z Trevigno donoszą, że gierylowie, którzy ztamtąd towarzyszyli za Borgesem, powrócili w miejsca rodzinne i je opanowali. Jenerał della Chiesa wysłał wojsko, które ma przywrócić porządek. Z śmiercią Borgesa traci walka swoje polityczne znaczenie, póki inny naczelnik nie wystąpi, band rozproszonych nie zbierze i po wojskowemu nie zorganizuje.

Niemce.

(Poświęcenie kościoła w Letzlingen.)

Berlin, 16. grudnia. Wczorajszy telegram prostuje następujące doniesienie gazety pruskiej: Dn. 11. b. m. odbyło się w Letzlingen poświęcenie nowego kościoła zbudowanego z łaski królewskiej. Król z Królewiczami był obecny uroczystości. Ta gdy się ukończyła, Najjaśniejszy Pan, pisze *N. Pr. Ztg*, zaprosił do siebie wszystkich pastorów dyecezyi Gardelegen i miał do nich następującą przemowę:

„Zeszłego lata lud mój dał mi tkliwe dowody swojej miłości i przywiązania, gdy ręka mordercy zagroziła mojemu życiu. Przebyłem wtedy w tryumfie cały mój kraj od końca do końca i wszędzie odbierałem hołdy ludności. Ale jakież to wierności dowody otrzymuję teraz, po odprawieniu świetnej uroczystości koronacyjnej? Lud wystąpił z wyborami, które gorzej wypaść nie mogły, a które serce moje królewskie pogrążyły w głębokiem smutku. Wysłano do Berlina ludzi, uznanych za politycznych zbrodniarzy, ludzi, którym tylko amnestya ułatwiła powrót do kraju. Moje stanowisko jednak nie wzruszy się i nie zmieni. Wziąłem koronę z ołtarza Bożego, z ręki Bożej; dziękuję Bogu za pewność, że moja korona z Bożej łaski; odziedziczyłem ją po przodkach świetnej pamięci i zachować potrafię.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Zamknięcie sesyi Rady stanu. — Reskrypt cesarski. — Sprostowanie doniesienia o Sutorynie.)

Warszawa, 17go grudnia. *Gazeta warszawska* donosi: Ogólne zebranie Rady stanu królestwa w dniu 31. listopada (12. grudnia) ukończyło tegoroczną swoją sesyę.

Na posiedzeniu dnia tego JW. p. o. namiestnika prezes Rady stanu, wynurzywszy żal swój z powodu bolesnej straty, jaką poniósł Monarcha, kraj i Rada stanu, przez nastąpioną w dniu tym śmierć stałego jej członka, Tomasza hr. Potockiego, zamknął posiedzenia roku bieżącego w słowach:

Panowie! Ukończyliście prace Wasze. Podane pod Wasz rozbiór ważne projekta organizacyi wychowania publicznego i o prawach cywilnych mieszkańców wyznania Mojżeszowego, stały się, Panowie, przedmiotem Waszych obrad. Rozpoznaliście budżet dochodów i wydatków Królestwa na r. 1862 i sprawozdania władz naczelnych za rok 1860, które nastręczyły, Wam Panowie, sposobność przedstawienia wniosków dążących do ulepszenia administracyi krajowej.

Wszystkie pożyteczne prace te złożone będą u stóp tronu Najjaśniejszego Pana.

Projekt do prawa mającego stać się podstawą urządzenia włościan, nie został jeszcze przez władze rządowe ostatecznie rozpoznanym, nie mógł zatem, pomimo usilnej mojej chęci, być poddany pod rozbiór Rady stanu na tegorocznych Jej posiedzeniach.

W niedługim wszakże czasie będę w możności zwołać Was, Panowie, na posiedzenie nadzwyczajne dla rozbioru tyle ważnego dla kraju przedmiotu.

Po wyczerpaniu porządku dziennego ogłaszam posiedzenia ogólnego zebrania Rady stanu roku 1861 za zamknięte.

Petersburg, 10. grudnia. Reskrypt Jego ces. król. Mości do hrabiego Alexandra Wielopolskiego, margrabiego Gonzaga Myszkowskiego, członka stałego Rady stanu Królestwa Polskiego.

Mając na względzie poświęcenie się, jakiego daliście dowody w trudnych okolicznościach, wśród których powołani zostaliście do uczestniczenia w zarządzie Naszego Królestwa Polskiego, chcąc oraz wynagrodzić Waszą gorliwość i Wasze użyteczne dla dobra powszechnego trudy, mianowaliśmy Was kawalerem Naszego cesarskiego i królewskiego orderu Orła Białego, którego oznaki przy niniejszem załączając, rozkazujemy Wam przywdziać na się i nosić stosownie do przepisów.

Pozostajemy cesarsko-królewską łaską Naszą dla Was życzliwi.

Na oryginale własną Jego cesarsko-królewskiej Mości ręką podpisano: „*Alexander.*“

St. Petersburg, 21. listopada 1861.

— *Journal de St. Petersbourg* z 11. b. m. pisze o wypadkach w Suttorynie. Trudność w spiesznem otrzymywaniu doniesień politycznych jest zapewne przyczyną, pisze *Gaz. wied.*, że dziennik ten później jak inne, jeszcze pod wrażeniem pierwszych, może mniej jasnych doniesień, nadmienia o przedmiocie, który już minął, a który jako nowość podaje. Dlatego też *Journal de St. Petersbourg* podaje wypadki po części mylnie, a sprawa nie wydaje mu się tak jasną, jak to dostatecznie wykazano. Nie trudno pojąć, czy baterye insurgentów na tem miejscu, gdzie stały dla bezpieczeństwa ludności, a nie do działania zaczepnego służyć miały. Jasnem jest także, że zniesienie tych bateryi nie przyniosło szkody mieszkańcom, lecz zapobiegło smutnym zajściom. Chociaż zaś zasada dla dobra Włoch ostatniemi czasy przyjęta, na Wschodzie z krzywdą chrześciańskiej ludności naruszoną być nie może, jednak zasada ta nie jest tak wielkiej doniosłości, aby nawet pogróżka na zewnątrz cierpliwie zniesioną być miała.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Waradyn, 18. grudnia. Komitat uchwalił rekrutacyę z zastrzeżeniem, a oraz reprezentacyę względem zwołania sejmu i przeciw wpływowi niekroackich urzędników.

Tryest, 18. grudnia. Dziś o godzinie kwadrans na dziesiątą dało się tutaj czuć kilka sekund bałwaniste trzęsienie ziemi.

Londyn, 19. grudnia. Fałszywa wieść o śmierci Palmerstona sprawiła wczoraj wielkie przerażenie. Lord Palmerston cierpiał na gościec, ale już ma się lepiej.

Nowy Jork, 7go grudnia. Blokada Charlestonu wkrótce będzie zupełnie uskuteczniona zanurzeniem kamieni w wodzie.

Rząd zamierza wojskiem federalistów w państwach utrzymujących niewolników zebrać z pól bawełnę, ażeby ją w Nowym Jorku sprzedać na rachunek wojska.

Turyn, 18. grudnia. Na wczorajszem posiedzeniu izby zaczęły się obrady nad ustawami podatkowemi. Minister finansów przyrzeka we czwartek lub w sobotę przedłożyć swój system finansowy.

Genua, 18. grudnia. *Corriere mercantile* donosi, że Garibaldi poróżnił się z większością komitetu w Genuy, gdyż większość ta nie uznaje żadnej innej władzy prócz Garibaldego.

Haaga, 18. grudnia. Izba odrzuciła 37 głosami przeciw 33 budżet administracyi wewnętrznej, którego przyjęcie uważało ministeryum za wotum zaufania.

Poczta zamorska.

Nadesłana dziś parostatkiem Lloyda do Tryestu poczta zamorska zawiera wiadomości z Bombaju z 18go, z Kalkuty z 27go listopada. Małżonka wicekróla Canninga umarła dnia 18. w Kalkucie na febrę. Osławiony rokoszanin Nipal Singh został pojmany. Siedziba najwyższej władzy rządowej ma być przeniesiona z Kalkuty do Simli. Z Kabulu donoszą, że Dost Mohamed pojednał się z władcą Heratu.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 20. grudnia. Na naszym dzisiejszym targu były następujące przeciętne ceny zboża i innych artykułów: mec pszenicy (81 ℔) 4zł. 91c.; żyta (76 ℔) 3zł. 45c.; jęczmienia (67 ℔) 2zł. 71c.; owsa (45 ℔) 1zł. 44c.; hreczki 3zł. 18c.; kartofli 1zł. 68c.; cetnar siana 1zł. 12c.; okłotów 64c.; — sąg drzewa bukowego 13zł. 46c., sosnowego 9zł. 90c. — Dnia 16. i 18. b. m. nie było dowozu i targu.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

Dnia 19. grudnia 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	322.19	+ 0.9	90.3	zachodni sł.	śnieg
2. god. po poł.	322.89	+ 1.6	88.7	„ „	„
10. god. wiecz.	324.45	— 2.2	91.4	półn.-zach. „	„

Wysokość śniegu 5 ''.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 20. grudnia.

Hotel rosyjski: PP. Łodyński Hieronim, z Milatyna. — Czermiński Stan., z Mieczyszczowa. — Hr. Drohojewski Kazimirz, z Tomanowiec. — Truskolawski Henryk, z Jasieniowa. — Grocholski Kazimirz, z Rożysk. — Hr. Rozwadowski Władysław, z Hruszowa. — Hr. Stadnicki Zygmund, kanonik, z Husakowa.

Hotel europejski: Hr. Tarnowski Tadeusz, z Horochowa. — Brocki Adam z Ostrowa. — Obertyński Wacław, z Leszkowa.

Pod koleją żelazną: Stasiecki Antoni, z Uścia zielonego.

Do domu zajezdnego nr. 181²/₄: Kuszyński Leon, z Lubowa.

Hotel krakowski: Wysocki Kazim., z Hrehorowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 20. grudnia.

PP. Konopka Fr. Xaw., do Jarosławia. — Sługocki Zenon, c. k. notar., do Jarosławia. — Hr. Tarło Adam, do Krakowa. — Tomaniewicz Sylwan, do Kobyłan. — Gotowski Wład., do Stryja. — Witkowski Adam, do Sorok. — Paszkowski Miecz., do Rybna. — Malczewski Miecz., do Gniłowód. — Turczyński Jul., do Sopaszyna. — Malinowski Julian, do Ostrowczyka.

TEATR.

Dziś w teatrze niem. na dochód kapelmistrza pana de Barbieri opera niemiecka: „**Dinorah.**"

Termina

sprzedaży, kupna, dzierżawy, licytacyi i t. d.

Dnia 9. stycznia 1862: Sprzedaż sumy na realności nr. 585¾ we Lwowie — i realności nr. 3 w Kołomyi.

Dnia 15. stycznia 1862: Sprzedaż realności nr. 78 w Czerniowcach.

Dnia 16. stycznia 1862: Sprzedaż realności rustykalnej w Kociejowie nr. 2 w obwodzie lwowskim we Lwowie.

Dnia 17. stycznia 1862: Sprzedaż realności nr. 203¼ w Stanisławowie.

Dnia 21. stycznia 1862: Sprzedaż realności nr. 230 w Czerniowcach.

Dnia 22. stycznia 1862: Sprzedaż realności nr. 257—258 i 259 w Czerniowcach — realności nr. 124 i gruntów nr. 465, 466 i 467 w Dobromilu.

Dnia 28. stycznia 1862: Sprzedaż leżącej sumy na realności nr. 39 w Zborowie.

Dnia 29. stycznia 1862: Sprzedaż gruntu w Sergie w Putilli.

Dnia 30. stycznia 1862: Sprzedaż realności nr. 64 na przedmieściu Siołko w Brzeżanach.

Dnia 31. stycznia 1862: Sprzedaż realności nr. 101²/₄ i 177¼ we Lwowie — i części dóbr Tuczne w obwodzie brzeżańskim w Złoczowie.

Kurs lwowski.

Dnia 20. grudnia

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr	6	57	6	64
Dukat cesarski	„ „	6	63	6	69
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	45	11	60
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	17	2	20
Talar pruski	„ „	2	11	2	14
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	78	30	79	5
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	82	30	83	5
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	165	50	167	25
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	66	25	67	8
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	80	65	81	38

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 20. grudnia.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 81 45. Metaliki po 5% za 100 zł. 66 10; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Wegier —.—. Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 748 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 176.60; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 141 25. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.69. dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 140 —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 18 grudnia.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien	towar.
W austr. wal. po 5%	62 30	62.50
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	81.40	81 60
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%	81 10	81 30
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	66.15	66 25
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	—.—	—.—
dtto. „ 4½%	58.75	59.—
dtto. „ 4%	52.25	52.50
dtto. „ 3%	39 —	39 25
dtto. „ 2½%	33.—	35.—
dtto. „ 1%	13 25	13 50
Przez. do wylos. z r. 1839	121 25	121.75
„ 1854	86.25	86.75
„ 1860	82 15	82 25
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł	89 —	89 25
Renty Como po 42 lir. aus.	17.80	18.—
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	64 —	64 50
„ 4½%	58 —	58 50
„ 4%	51.—	52 —
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	45.50	46.—
„ 3%	—.—	46.—
„ 2½%	44 50	45.50
„ 2¼%	— —	39.—
„ 2%	33.50	34.—
„ 1¾%	—.—	30.50
dtto. z procent za granicą „ 5%	64.—	64 50
„ 4½%	58 —	58 50
„ 4%	51.—	52.—

B. Krajów koronnych (Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.)	pien	towar
Niższej Austryi	89.—	89 50
Wyż. Aust. i Salb.	88.—	88 50
Czech	90.—	90.25
Morawii	87.—	87 50
Szląska	86.50	87.—
Styryi	88 —	88 50
Tyrolu	96.—	97.—
Kar., Krainy. i Wyb.	86 50	87.50
Węgier	67 75	68 20

Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł.	pien	towar
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	70 —	70.50
Galicyi	66.	66 40
Siedmiogr. i Bukow.	65 25	65 75
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	—.—
Wen. pożyczka z r. 1859	94.50	—.—
Dług Tyrolu po 5%	64 —	64 50
„ 4%	51.—	52.—
„ 3½%	45 50	46.—
Dług Salcburga „ 3%	38.	38.50
„ 2½%	32.	32.50
Dług Krainy „ 2%	25.—	25.50
„ 1¾%	21.50	22.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien	towar
po 3% za 100 zł.	16.—	17.—
„ 2½% za 100 zł.	14.—	15.—
„ 2¼% za 100 zł.	12.—	13.—
„ 2% za 100 zł.	11.	12.—
„ 1¾% za 100 zł	10.—	11.—

3. Akcye.

	pien	towar
Banku nar.	743	745
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	177 20	177.40
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	591	593
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	2088.	2090.—
Tow. kolei żel państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	278 —	278.50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	154 50	155 —
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	120 50	121.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.	147.—
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 160 zł. (80%)	260 —	261.
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 160 zł. (80%)	165 —	165.50
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	21.—	22.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k	73 —	75.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł m. k.	695	700.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	139.50	140.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	135.—	136 50
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	420 —	422.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	200.—	203.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	397 —	399.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	387.—	395.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	192 —	195.—

4. Listy zastawne.

	pien	towar
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	102 50	102 75
10 „ 5%	95 50	96 —
przeznacz. do los. po 5%	80 50	88 75
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	—.—	100
przez. do los. po 5%	84.50	85 —
Gal. Tow. kred. po 4%	78.—	78.50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien	towar
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96.75	97.—
detto detto w srebrze uproc za 100 zł. w. a.	101.75	102.—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	143.50	144.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	96.—	97.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	137.75	138.25
Kol. Gloggn. za 100 zł.	80.50	81.50
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	95.75	96.—
Lloyda za 100 zł.	85.50	88.—

6. Losy.

	pien.	towar
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	122 60	122 80
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	96 25	96 75
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	122.—	123. —
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	35.—	35.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	100.—	101 —
Salma „ 40 „ „	38.—	38 25
Palfiego „ 40 „ „	37.25	27.75
Clarego „ 40 „ „	34 25	34 75
St. Genois „ 40 „ „	37.75	38.—
Windischgrätza 20 zł. „	20 50	21 —
Waldsteina 20 „ „	22 25	22 75
Keglevicha 10 „ „	15 25	15.50

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien	towar
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	119.50
Augsburg za 100 zł. w. p.-n	119 75	120. —
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	120 —	120 25
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	105 40	105.50
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	141 50	141.50
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	55.85	55.90
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. wol.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. men.	6.70	6.71
dtto. pełnej wagi	6.96	6.70
Korona	19.48	19.50
20frankówka	11.29	11 31
Rosyjski impery.	11.60	11.62
Talar związkowy	2.11½	2 12
Srebro	140.50	140.75
Kurs korony w k. kasach	13 zł. 50 c.	

KRONIKA.

(Karta geognostyczna Karpat północnych.) W zakładzie geograficznym Perthes'a wyszła „Karta geognostyczna Karpat północnych na Szląsku, oraz pogranicznych części tych gór w Morawie i Galicyi." (Geognostische Karte der Nord-Karpathen in Schlesien mit den angrenzenden Theilen von Mähren und Galizien.) Jest to praca p. L. Hohenegger, dyrektora zakładów górniczych Arcyksięcia Alberta Austryackiego. Do karty, wyobrażonej na arkuszu podłużnym, dodane zostały, tekst objaśniający i tablica profilów kopalnianych. Przestrzeń wyobrażona na karcie ciągnie się z północy na południe od granicy pruskiej do granicy węgierskiej, a ze wschodu na zachód, od Andrychowa po za Odrę.

(Atlas historyczny.) P. Rhode wydał niedawno w Głogowie atlas historyczny (Schul-Atlas zur alten, mittleren und neuren Geschichte v. C. E. Rhode. Glogau, C. Flemming 1861), bardzo zachwalany przez uczonych, tak niemieckich jak holenderskich. Atlas ten, złożony z 84 kart kolorowanych, mieszczących się na 28 arkuszach, oraz 33-u stronnic folio tekstu, kosztuje na miejscu tylko 1⅓ talara.

(Wychodźtwo do Ameryki południowej.) Konzul szwajcarski nadesłał z Montewideo bardzo smutne doniesienia o stanie tamtejszych osad. Uskarzają się na ajentów, którzy nie dotrzymali przyrzeczeń uczynionych wychodzćom Europejskim. Konzul przestrzega wszystkich, aby nie ufali ajentom i nie rzucali lekkomyślnie swego kraju spiesząc na wychodźtwo. Podobne ostrzeżenie wydał jeneralny konzul szwajcarski w Londynie, aby niedowierzać oszustom, zawierającym pod urojonemi przybranemi firmami handlowe i wekslowe układy.

(Polowanie na Delfiny.) Dnia 24. listopada pokazały się w zatoce Kielu w pobliżu statku żaglowego olbrzymie Delfiny. Na chwilę wynurzyły czarne łby swoje z toni, wyciągnęły czarne skrzela i znikły napowrót śród zatoki. Natychmiast rzucili się za niemi majtkowie. W pośrodku zatoki dostrzeżone je natychmiast z obudwu wybrzeży, i wnet wyruszyły statki z Ellernbecku i Kielu, tak że wkrótce uformowała się mała flotyla, której załoga usiłowała napędzić delfinów na płytkie miejsce w zatoce. Już było całe stado ich (do trzydziestu sztuk) w porcie, gdy kilka statków zagrodziło mu drogę i zmusiło je do odwrotu. Ale z wyjątkiem trzech tylko sztuk przesunęła się reszta pomiędzy statki i umknęła. Tych trzech ścigano dalej, ale tylko jeden zginął pod ciosami majtków kielskich rycząc przytem okropnie. Jestto samica, 15 stóp 11 cali długa a objętości 8 stóp i 3 cali. W paszczy ma ogromnę zeby, któremi napada psów morskich, wielkie ryby a nawet wielorybów. W Bałtyku — jak dalece sięga pamięć ludzka — niewidziano jeszcze tych ryb. W morzu północnem pokazują się czasami, ale najwięcej bywa ich w północnym Atlantyku i w północnem morzu lodowatem.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* Z c. k. galic. drukarni rządowej.